

Trump houdt ons een heldere spiegel voor

Door **Jean-Jacques Suurmond** – 14 februari 2017

Bent u ook Trump-moe? Misschien zijn we vooral moe van onszelf. Want waarom roept het gedrag van Donald Trump zoveel op? Toch zeker ook omdat we in hem iets van onszelf zien. Onder ons laagje beschaving spookt het meer dan we willen weten.

Evenals Trump kan ik bijvoorbeeld kritiek als een persoonlijke afwijzing ervaren waardoor ik die ontken of geneigd ben om terug te slaan. En wie kan er niet smelten voor iemand die je een compliment geeft, zoals Trump voor Poetin? Zoeken we niet net als hij bevestiging voor iets wat we gepresteerd hebben, als een Trump Tower die getuigt dat we heus wel iets voorstellen in de wereld?

Echte spiritualiteit vergroot zelfkennis. Maar volgens zijn biograaf Michael d' Antonio wil Trump niet bij zichzelf naar binnen kijken. Waarom niet? 'Omdat ik misschien niet leuk vind wat ik dan zie', antwoordde hij. Zijn gebrek aan zelfkennis geeft hem iets naïefs en aandoenlijks. Trump heeft weinig idee hoe hij bij anderen overkomt, hoe doorzichtig hij in zijn wraakzuchtige getwitter is, hoezeer hij door zijn angsten en begeerten een misvormde kijk op de werkelijkheid heeft.

'IS is gesticht door Obama', 'Mexicanen zijn verkrachters'. Dit zijn recente uitspraken van Trump.

Wie zijn eigen binnenwereld niet kent, kan ook de buitenwereld niet kennen.

Zeg me wie je god is en ik zeg je wie je bent. De god van Trump komt uit de school van 'Positief denken', een Amerikaanse misvorming van het evangelie. Ik heb als pastor in de Verenigde Staten meegemaakt dat een diaken van onze kerk positief bleef geloven dat zijn dode zoontje zou worden opgewekt. Zo hoefde hij zijn moeilijke gevoelens van rouw en boosheid niet onder ogen te zien.

Trump houdt ons een heldere spiegel voor. Zolang we net als hij voor onszelf vluchten, blijft ons binnenste klein en hebben we geen ruimte voor de ander. Die ander moet zich aan ons aanpassen, vandaar dat Trump een autocratische regeerstijl heeft. In ons land zijn er velen die zich zo tegen vreemdelingen opstellen. Ze moeten hun eigen cultuur en religie inleveren om 'als ons' te worden. Dat kan ook een soort moslimban zijn.

Moed

In jullie binnenste is het te eng, roept de apostel Paulus uit. Er is moed voor nodig om jezelf onder ogen te zien. Jezus trok zich veertig dagen terug in de woestijn. Daar kon hij niet ontsnappen aan zichzelf en moest hij zijn eigen angsten en agressie onder ogen zien. Zo kreeg hij een ruim hart dat plaats had voor vele mensen die toestroomden om van zijn wijsheid te leren.

Dit wordt in de kerk gevierd in de Veertigdagentijd, een symbolische tocht door de woestijn - de plek waar je niet kunt ontsnappen aan jezelf. Je wordt daar geconfronteerd met het feit dat je de neiging hebt om, zoals Trump, oplossingen altijd maar buiten jezelf te zoeken. Nee, je kijkt bij jezelf naar binnen, wat in het begin een dorre ervaring kan zijn: 'Het is niet leuk wat ik dan zie'. We beseffen hoezeer we een luchtspiegeling volgden door de wereld te willen vervormen tot iets wat ons bevestigen moet.

Wie zonder oordeel naar zichzelf kijkt, merkt dat zijn hart geleidelijk groter wordt, weids als de woestijn. Je krijgt ruimte om de minder leuke of vreemde dingen in jezelf te aanvaarden. Daardoor kunnen we ook de vreemdeling en de totaal andere God verwelkomen.

Zelfkennis en kennis van anderen gaan hand in hand.

(Jean-Jacques Suurmond is psychosociaal hulpverlener en pastor. Wekelijks schrijft hij een column in dagblad Trouw)